

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

PALEOLIT

PALEOLITHIC

PALÄOLITHIKUM

BORŠICE (Boršice u Buchlovic, okr. Uherské Hradiště) „Chrátka“ Pavlovič. Sídliště. Systematický výzkum.

Naše aktivity na této lokalitě (obr. 1) navázaly na sondážní práce z roku 2005 (Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006a). Tentokrát jsme provedli systematický výzkum větší plochy (7,5 m², sonda B13). Podařilo se nám pravděpodobně lokalizovat polohu Klímovy sondy B (zachycena v profilu). Protože ale není známo rozložení a tvar sond F. Kalouska (1955), nemůžeme si být ztotožněním s Klímovou sondou B zcela jisti. V následujícím roce se proto zaměříme na lokalizaci Klímovy sondy A, jejíž polohu vůči sondě B jsme schopni odvodit z Klímova (1965a, b) plánu.

Metodika výzkumu

Výzkum probíhal standardním způsobem – plocha výzkumu byla rozdělena na sektory o rozměru 0,5 × 0,5 m, které byly zkoumány pomocí špachtlí. Větší artefakty (> 1,5 cm) a kosti byly zaměřovány pomocí totální stanice. Veškerý prokopaný sediment z jednotlivých sektorů byl shromažďován do 10 l kyblíků a plaven na terénní plavící lince. Poloha každého kyblíku sedimentů byla zaměřena ve třech souřadnicích, známe tak vždy sektor a výšku s přesností ±2 cm (10 l na ploše 0,25 m² odpovídá výšce 4 cm). Tato metoda byla zvolena s ohledem na zkušenosti z Jarošova-Podvrstí (Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006b), kde se nám precizní mikrostratigrafickou prací podařilo rozlišit dvě sídelní etapy.

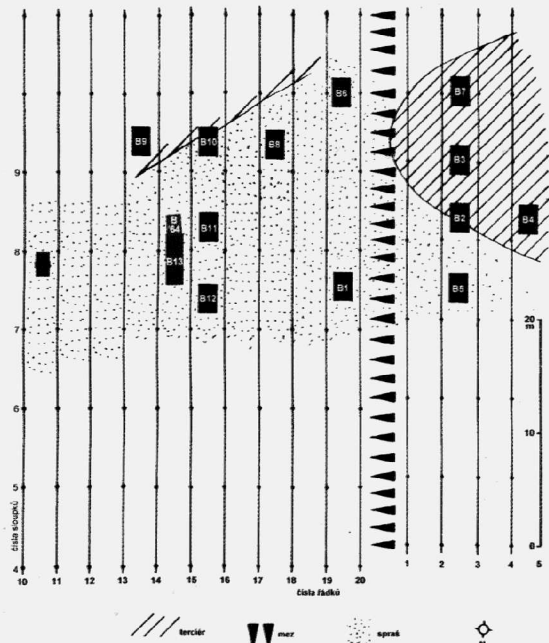
Stratigrafie

Nejvyšší část profilu, poškozená opakovanou hlubokou orbou pro založení vinohradu, dosahovala hloubky 50–70 cm. Tento zásah značně poškodil svrchní část náleзовé polohy ve východní části sondy. V jižní části sondy zůstala zachována nerovnoměrná poloha nejmladší spraše, která níže plynule přecházela do horizontu zřetelně ovlivněného geliflukcí. Tato koluviální poloha byla směrem do hloubky výrazněji vrstevnatější, přecházela do tmavšího hnědého odstínu a obsahovala větší podíl jílovitých částic a organiky. Do hloubky přibližně 110–130 cm se v ní objevovaly vrstvičky uhlíků bez archeologických nálezů. První nálezy byly zachyceny na rozhraní nejmladší spraše a geliflukčního koluviálního horizontu, další nálezy pak byly vázány na uhlíkatou polohu o něco níže.

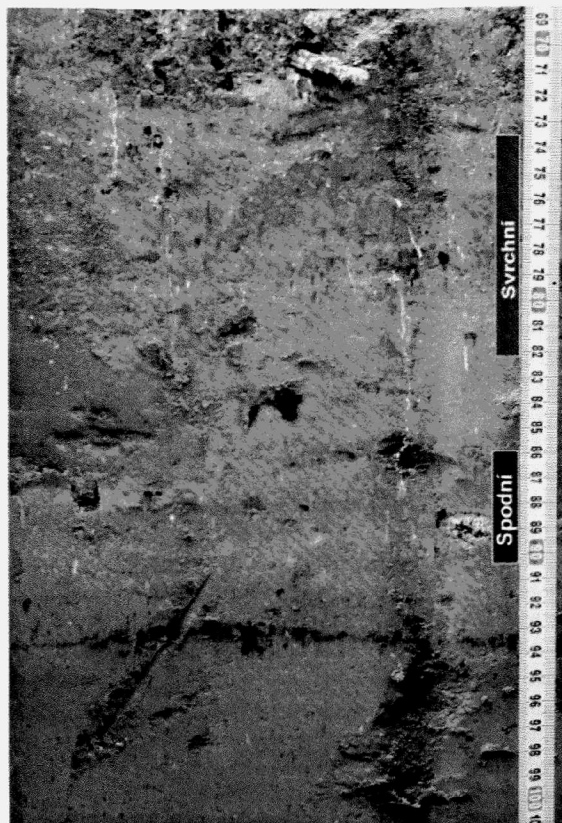
Na možnou přítomnost více stratigrafických poloh s nálezů (obr. 2) nás v terénu upozornila především distribuce osteologického materiálu (obr. 3). Mnohem méně výrazněji se zdvojení náleзовého horizontu projevilo na vertikální distribuci ve třech souřadnicích zaměřených artefaktů (obr. 4). Přestože jsme v terénu předpokládali, že detailní zaznamenání

poloh výplavů umožní snadné rozlišení případných horizontů při počítačovém zpracování, očekávaný výsledek se nedostavil. To bylo zapříčiněno zřejmě skutečností, že obě polohy ležely přímo na sobě a nebylo mezi nimi patrné jasné rozhraní. Do budoucna by připadalo v úvahu jemnější členění výplavů (po 2 cm, tj. po 5 l), ale v takových vzorcích by zase na druhou stranu mohl být nedostatek nálezů na odlišení obou stratigrafických poloh.

Vzhledem ke skutečnosti, že dosud nevíme, zdali je mezi uložením materiálu ve svrchní a spodní náleзовé poloze časový hář nebo se v případě spodní polohy jedná pouze o akumulaci v zahloubení v rámci stejné sídelní epizody nebo zda naopak u svrchní vrstvy nejde pouze o výsledek geliflukčního transportu stejného materiálu z výše položených částí svahu, budeme pracovně obě polohy nazývat horizonty, konkrétně svrchní náleзовý horizont a spodní náleзовý horizont. Materiál z těchto horizontů se pokusíme popsat odděleně (v rámci možnosti, tj. budeme pracovat s hladinou pravděpodobnosti přiřazení ke konkrétnímu horizontu). Pro řešení této otázky budou rozhodující radiokarbonová data – vzorky z obou horizontů již byly odeslány na AMS radiokarbonové datování do Groningenu, výsledky ale dosud nejsou k dispozici.

**Obr. 1. Boršice-Chrástka. Lokalizace výzkumu.
Boršice-Chrástka. Location of the excavation.**

Obr. 2. Boršice-Chrástka. Stratigrafie.
Boršice-Chrástka. Stratigraphy.

Protože nálezné horizonty nevykazují sklon ani ve směru osy X, ani Y, byla hranice mezi oběma horizonty na základě odměřených údajů z profilu (X=0) pracovním stanovená na hodnotu Z=99,150. Pod touto hodnotou by nálezy měly patřit spodnímu náleznému horizontu, v okolí těsně nad touto hodnotou nelze spolehlivě rozhodnout – skládanka zlomeného ústčpu spojující hodnoty Z=99,149 a Z=99,165. Výše situovaná (tj. přibližně nad hodnotou Z=99,170) koncentrace nálezů odpovídá svrchnímu náleznému horizontu.

Svrchní nálezný horizont

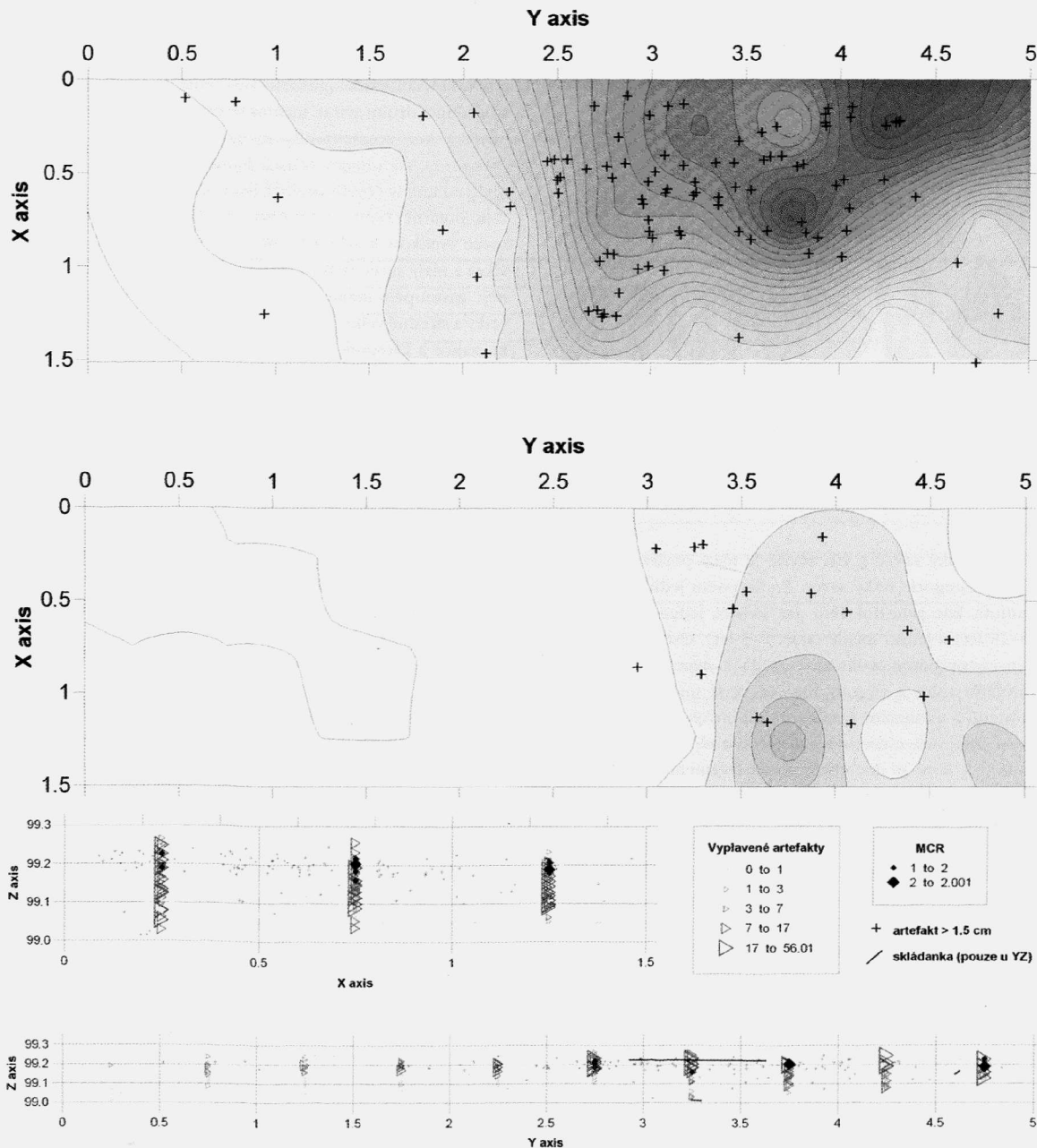
Svrchní nálezný horizont byl zachycen na celé zkoumané ploše. Na základě dokumentace sond z roku 2005 víme, že byl zachycen i v okolních sondách B10, B11 a B12 (viz Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006a).

V tomto horizontu bylo nalezeno 83 artefaktů zaměřených ve třech souřadnicích a dalších 1032 většinou drobných artefaktů z výplavů. Z artefaktů stojí za pozornost jádro těžné z úzké hrany (obr. 5: 27), čepelové škrabadlo (obr. 5: 24), místně retušovaná masivní čepel složená ze dvou kusů (obr. 5: 26), série drobných mikročepelí (obr. 5: 17, 19, 22, 23) a kolekce mikrolitických nástrojů, která sestává z mikročepel s otupeným bokem (obr. 5: 6-10, 12-13, 16), hrotité mikropilky s otupeným bokem (obr. 5: 5), polotovaru bilaterálně otupené mikročepel (obr. 5: 3) a z mediálního zlomku mikrohrotu, který vykazuje jak ventroterminální retuš, tak vrub a mohl by tak představovat zbytek hrotu s vrubem (obr. 5: 2).

Při plavení materiálu získaného při začistování profilů byly získány i další mikrolitické nástroje: zlomek mikrohrotu s ventroterminální retuší (obr. 5: 4) a odpad z výroby mikro-

Obr. 3. Boršice-Chrástka. Plošná distribuce osteologického materiálu. Nahoře: svrchní nálezný horizont, dole: spodní nálezný horizont.
Boršice-Chrástka. Spatial distribution of osteological material. Above: Upper find horizon, below: Lower find horizon.

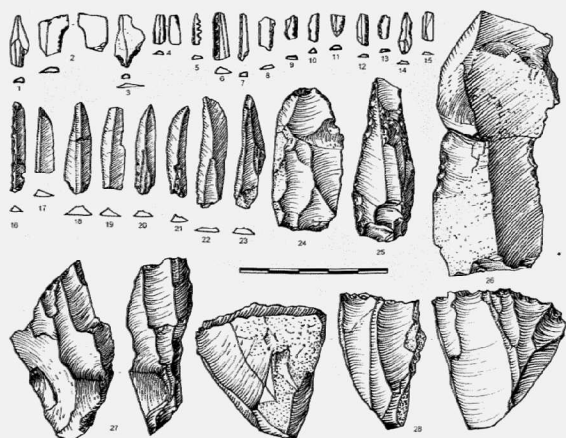
Obr. 4. Boršice-Chrástka. Plošná (nahore, svrchní a spodní nálezový horizont) a vertikální (dole) distribuce kamenné industrie.

Boršice-Chrástka. Horizontal (above, upper and lower find horizon) and vertical (bottom) distribution of artifacts.

čepel s otupeným bokem, který připomíná i mikrohot s vrubem (obr. 5: 1). Přiřazení těchto artefaktů ke konkrétnímu nálezovému horizontu není spolehlivé, ale s ohledem na mapy rozptýlu v konkrétních sektorech (5c a 7c) pocházejí spíše ze svrchního nálezového horizontu. Ze svrchního nálezového horizontu nepochybně pochází i série 52 artefaktů (nezapočítány), které byly získány při začišťování povrchu naorané kulturní vrstvy zejména v severní části sondy. Mezi těmito artefakty chybí výrazné typy.

Z ostatních nálezů je možné zmínit 4 drobné hrudky červeného barviva a 13 drobných hrudek slabě vypálené hlíny.

V kolekci osteologického materiálu byly identifikovány následující druhy zvířat: mamut srstnatý (*Mammuthus primigenius*), kůň sprašový (*Equus germanicus*), sob (*Rangifer tarandus*), vlk obecný (*Canis lupus*), rosomák (*Gulo gulo*), liška polární (*Alopex lagopus*), a velikostní kategorie: velký savec (velikost koně), středně velký savec (velikost soba či vlka) a malý savec (liška či zajíc). Podle počtu kostí je nejhojněji zastoupen mamut, následuje sob, velikostní kategorie

Obr. 5. Boršice-Chrástka. Vybrané artefakty.
Boršice-Chrástka. Selected artifacts.

středně velký savec a vlk, méně je lišky polární, rosomáka, koně a kategorie velký savec. Podle počtu jedinců je nejvíce mamuta, kde jsou doloženi dva jedinci, jeden dospělý (stáří 20–25 let) a jedno mládě (stáří 2–5 let). Ostatní druhy jsou zastoupeny jedním jedincem (tab. 2). Z mamuta se dochovaly převážně zuby a zlomky klu, ve větší míře zlomky žeber a obratlů a minimálně fragmenty dlouhých kostí a kosti autopodia (zápěstní, zánártní kosti, nártní a zápěstní kosti a prstní články), z koně se dochovaly pouze fragmenty žeber, ze soba, vlka a lišky polární jsou zachovány téměř všechny kosti skeletu. Z rosomáka jsou dochovány pouze prstní články. U velikostních kategorií se jedná především o zlomky žeber, obratlů a dlouhých kostí (tab. 1). Podle složení fauny lze říct, že se může jednat o základní tábor, kam byly doneseny části velkých savců (mamut, kůň) buď s masitými částmi těla (oblast trupu, krku a horní části končetin), nebo s dalšími využitelnými částmi těla (lebky, kly atd.). Středně velcí a malí savci byli doneseni zřejmě v celku a na místě zpracování. Podle barvy a stupně spálení kostí lze konstatovat, že teplota ohně se pohybovala okolo 600 °C.

Spodní náleзовý horizont

Oproti svrchnímu náleзовému horizontu byl spodní náleзовý horizont zachycen pouze na omezeném prostoru. Jeho vymezení je nejlépe patrné z rozptylu osteologického materiálu. Do spodního náleзовého horizontu lze spolehlivě přiřadit pouze 16 artefaktů zaměřených ve třech souřadnicích a dalších 138 většinou drobných artefaktů z výplavů (u těchto je ale problém s odlišením horizontů kvůli přesahu výplavu ± 2 cm). Mezi artefakty stojí za pozornost bilaterálně retušovaná čepel (obr. 5: 25) a jádro (obr. 5: 28). Ve výplavu byly zachyceny i drobnější artefakty, které unikly při přebírání sedimentů, např. 2 mikročepelky (obr. 5: 20, 21). Z mikrolitických nástrojů byla nejbližší spodní (tzn. že rozptyl výšek vyplaveného vzorku zasahuje jak do svrchního, tak do spodního náleзовého horizontu) vrstvě hrotitá báze mikročepelky s otupným bokem (obr. 5: 11; $Z=99,162 \pm 0,020$). Ve stejné úrovni byly získány také další drobné mikročepelky (obr. 5: 14, 15; $Z=99,160 \pm 0,020$).

Z ostatních nálezů je možné zmínit 6 drobných hrudek červeného barviva a 2 drobné hručky slabě vypálené hlíny.

V kolekci osteologického materiálu byly identifikovány následující druhy zvířat: mamut srstnatý (*Mammuthus primigenius*), kůň sprašový (*Equus germanicus*), sob (*Rangifer tarandus*), vlk obecný (*Canis lupus*), rosomák (*Gulo gulo*), medvěd hnědý (*Ursus arctos*), liška polární (*Alopex lagopus*), zajíc polární (*Lepus cf. timidus*), a velikostní kategorie: velký savec (velikost koně), středně velký savec (velikost soba či vlka) a malý savec (liška či zajíc). Podle počtu kostí je nejhodněji zastoupen mamut, následuje vlk, velikostní kategorie velký a středně velký savec, sob, méně je lišky polární, rosomáka, zajíce a kategorie malý savec a medvěda hnědého. Podle počtu jedinců je nejvíce mamuta, kde jsou doloženi dva jedinci, jeden dospělý (stáří >30 let) a jedno mládě (stáří 2–5 let), vlka a rosomáka, kteří jsou zastoupeni také dvěma jedinci. Ostatní jsou zastoupeni jedním jedincem (tab. 2). Z mamuta se dochovaly převážně zuby a zlomky klu, ve větší míře zlomky žeber a obratlů a minimálně fragmenty dlouhých kostí a kosti autopodia (zápěstní, zánártní kosti, nártní a zápěstní kosti a prstní články), z koně se dochovaly pouze fragmenty žeber, ze soba a vlka jsou zachovány téměř všechny kosti skeletu. Z rosomáka je zachována jedna téměř úplná a jedna neúplná lebka a prstní článek. Z medvěda hnědého a ze zajíce je zachována pouze spodní čelist. Z lišky převažují kosti lebky, čelisti a kosti autopodia, což by mohlo ukazovat na staženou kožesíňu (nejsou zde totiž přítomny dlouhé kosti lišek nebo blíže neidentifikovatelné fragmenty dlouhých kostí malého savce). U velikostních kategorií se jedná především o zlomky žeber, obratlů a dlouhých kostí (tab. 1). Podle složení fauny lze říct, že se může opět jednat o základní tábor, kam byly doneseny části velkých savců (mamut, kůň) buď s masitými částmi těla (oblast trupu, krku a horní části končetin), nebo s dalšími využitelnými částmi těla (lebky, kly atd.). Středně velcí a malí savci byli doneseni zřejmě v celku a na místě zpracování. Podle barvy a stupně spálení kostí lze konstatovat, že teplota ohně se pohybovala okolo 600 °C.

Porovnání materiálu z obou sídelních horizontů

Nevyřešenou otázkou zůstává vzájemná pozice obou náleзовých horizontů. Na základě plošného rozptylu artefaktů by se mohlo zdát, že sloučením svrchního a spodního náleзовého horizontu se hustota artefaktů v ploše zhomogenizuje, ale vzhledem k počtům artefaktů v jednotlivých náleзовých horizontech spodní náleзовý horizont výslednou hustotu neovlivní a výsledná hustota se téměř shoduje se svrchním náleзовým horizontem.

Surovinové spektrum obou horizontů je identické – totálně mu dominují eratické siliticity (>99 %), které doplňuje radiolarit (včetně výplavu byly zaznamenány pouze 3 ks ve svrchním náleзовém horizontu a 1 ks ve spodním náleзовém horizontu) a rohovec typu Boršice ve svrchním náleзовém horizontu (2 zlomky těžké mikročepelky, definice suroviny viz: Škrdla – Přichystal 2003). Tyto údaje se shodují s výsledky surovinové analýzy předchozích kolekcí (souhrnně Škrdla 2005). K technologii i typologii obou náleзовých horizontů není možné se vyjádřit – kolekce jsou v tomto ohledu nevyřazné.

Rozdíl mezi jednotlivými náleзовými horizonty je v přítomnosti kožesíňových zvířat. Ve spodním náleзовém horizon-

Tab. 1. Boršice-Chrástka. Četnost částí kostry jednotlivých druhů zvířat na lokalitě (U: svrchní náleзовý horizont, L: spodní náleзовý horizont, f: fragment).

Boršice-Chrástka. Frequency of skeletal elements of individual species (U: upper cultural horizon, L: lower cultural horizon, f: fragment).

druh zvířete / druh kosti – species/bone	mamut – mammoth		kůň – horse		sob – reindeer		vlk – wolf		medvěd hnědý – bear	rosomák – wolverine		liška polární – polar fox		zajíc – hare	velký savec – large mammal		středně velký savec – medium-sized mammal		malý savec – small mammal		
náleзовý horizont – find horizon	U	L	U	L	U	L	U	L	L	U	L	U	L	L	U	L	U	L	U	L	
lebka – skull											2f									1f	
zuby – teeth	80f	26f			4	1		2f				2	1	1f							1f
kel – tusk	33f	26f																			
horní čelist – maxilla										4		2f									
spodní čelist – mandible					2	2	1		1			1	1f								
čepovec – axis						1															
obratel – vertebra	2f	5f			7f	14f	1f	15f				4f				4f	2f	4f			
žebra – ribs	9f	18f	1f	2f	4f	5f	4f	10f							4f			1f	1f		
lopatka – scapula					1f	1f		1f													
pažní kost – humerus						1f															
prox. pol. pažní kosti – proximal end of humerus								1				1									
dist. pol. pažní kosti – distal end of humerus					2	1	1													1f	
loketní kost – ulna								1				2f									
vřetenní kost – radius					1																
prox. pol. vřetenní kosti – proximal end of radius					1																
dist. pol. vřetenní kosti – distal end of radius	1				1			1				1									
zápěstní kost – carpus	1				7	1	4														
záprstní kost – metacarpus							4f														
dist. část záprstní kosti – distal end of metacarpus						1		1													
prox. část záprstní kosti – proximal end of metacarpus								1													
prstní články – phalanges		1			2	1	1f	7		2	1f	2									
pánev – pelvis	1f				4f			2f													
stehenní kost – femur						1f															
dist. pol. stehenní kosti – distal end of femur					2																
prox. pol. stehenní kosti – proximal end of femur						1															
holenní kosti – tibia							2f	1f													
prox. pol. tibiae – proximal end of tibia								1													
dist. pol. holenní kosti – distal end of tibia								1													
lýtková kost – fibula	1f							1f													
zánártní kost – tarsus		1			1	1	2	4													
proximální část nártní kosti – proximal end of metatarsus								4				2	1								
nártní kost – metatarsus					1f		2														
sezamová kost – sesamoideum																		1			
metapodium					2		1f	4				1									
identifikovatelné dlouhé fragmenty kosti – identified long bone fragments	31f	31f													4f	25f	22f	40f		40f	

Tab. 2. Boršice-Chrástka. Četnost určených kostí jednotlivých druhů zvířat (MNE) a minimální počet jedinců (MNI) na lokalitě. Boršice-Chrástka. Frequency of identified bones and teeth (MNE) and minimum number of individuals (MNI) at the site.

Druh zvířete	svrchní náleзовý horizont – upper cultural horizon (MNE)		spodní náleзовý horizont – lower cultural horizon (MNE)		svrchní náleзовý horizont – upper cultural horizon		spodní náleзовý horizont – lower cultural horizon	
	počet identifikovaných kostí a zubů	identifikované kosti a zuby (%)	počet identifikovaných kostí a zubů	identifikované kosti a zuby (%)	MNI	(%)	MNI	(%)
<i>Mammuthus primigenius</i>	159	50	101	34,5	2	29	2	18,2
<i>Alopex lagopus</i>	12	4	9	3,1	1	18,3	1	9,1
<i>Canis lupus</i>	25	8	59	20,1	1	18,3	2	18,2
<i>Ursus arctos</i>	-	-	1	0,3	-	-	1	9,1
<i>Gulo gulo</i>	2	0,6	8	2,7	1	18,3	2	18,2
<i>Rangifer tarandus</i>	43	14	31	11	1	18,3	1	9,1
<i>Equus germanicus</i>	1	0,3	2	0,7	1	18,3	1	9,1
<i>Lepus cf. timidus</i>	-	-	2	0,7	-	-	1	9,1
velký savec/ large mammal	8	2,5	30	10,2	-	-	-	-
středně velký savec/ medium-sized mammal	25	8	50	17,1	-	-	-	-
malý savec/ small mammal	43	14	1	0,3	-	-	-	-
celkem identifik. kostí/total number of identifiable bones	318	100	293	100	-	-	-	-
neidentifikovatelné kosti/number of unidentifiable bones	504	-	202	-	-	-	-	-
spálené kosti/burned bones	440	-	155	-	-	-	-	-
celkem/total	1580	-	650	100	7	100	11	100

tu převažují kožešinová zvířata jako vzácný rosomák, vlk, medvěd hnědý, liška polární, zajíc a sob. V obou horizontech se jedná o základní tábor, protože jsou tu přítomny pouze masité části těl velkých savců (hrudník, horní část končetin) nebo části těla sloužící k dalšímu využití (kly, lebky) a celá kožešinová zvířata (sob, liška, vlk) s výjimkou rosomáka a medvěda (jedná se zřejmě o stažené kožešiny). Co se týče složení fauny, tak se tato lokalita liší od ostatních gravettských lokalit naprostou převahou kožešinových zvířat. Je třeba brát v úvahu rovněž možnost, že se může jednat o specializovanou část sídliště, kde se zpracovávaly kožešiny.

Závěr

Získali jsme početný archeologický a osteologický materiál. V archeologickém materiálu je důležitá zejména série mikrolitických nástrojů, v osteologickém materiálu došlo k navýšení počtu na lokalitě doložených druhů lovené fauny (oproti zjištěním Klímy 1965a, b). Za pozornost stojí i zajímavá struktura osteologického materiálu – časté jsou čelisti a lebky především kožešinových zvířat (medvěd hnědý, liška polární, zajíc, rosomák, vlk

a sob) a výjimečný je vyšší podíl pozůstatků rosomáka. Na základě detailní mikrostratigrafie se nám podařilo oddělit dva náleзовé horizonty. Pokud se ukáže, že je v jejich uložení časový hiát, půjde-li tedy o dvě různé sídelní epizody, bude třeba získat více materiálu z obou horizontů, aby bylo možné jejich porovnání. V roce 2007 proto hodláme zkoumanou plochu rozšířit.

V roce 2006 jsme odeslali vzorek mamutí kosti ze sondy B11 hloubené v roce 2005 (cf. Škrdla – Nývltová Fišáková – Nývlt 2006a) na AMS radiokarbonové datování do Groningenu (náleзовá poloha kosti odpovídá svrchnímu náleзовému horizontu – viz výše). Před redakční uzávěrkou jsme obdrželi datum $24\ 460 \pm 130\text{-}120\ ^{14}\text{C}$ let BP (GrA-33892), které přibližně odpovídá dříve získanému datu ze vzorku uhlíků z Klímovy sondy A, které má hodnotu $25\ 040 \pm 300\ ^{14}\text{C}$ let BP (Svoboda 1999). Obě tato stáří časově spadají do stejného teplejšího období, které bylo radiokarbonově doloženo jedním vzorkem také z nedaleké lokality Jarošov II-Podvršťa ($25\ 110 \pm 240\ ^{14}\text{C}$ let BP; Škrdla 2005). Další vzorky jsou v současnosti zpracovávány ve stejné laboratoři, avšak výsledná data prozatím nejsou k dispozici.

Poznámka: Termínem „eratický silicít“ v této i v dalších zprávách máme na mysli „silicít z glacienních sedimentů“ severní Moravy a Slezska ve smyslu definice A. Přichystal (1994).

Podčkování

Za umožnění výzkumu ve vinohradu jsme zavázáni společnosti Lukrom, s.r.o., a za pomoc při výzkumu pak I. Brázdové, J. Hubíkovi, B. Kostihové, M. Kučovi, L. Pěluhové Vitošové, D. Sojkovi, I. Štercovi a L. Volné

Výzkum proběhl v rámci projektu GAČR č. 404-05-0305, zpracování osteologického materiálu bylo realizováno v rámci projektu GA AV ČR č. KJB800010701.

Petr Škrdla, Miriam Nývltová Fišáková, Martin Novák,
Daniel Nývlt

Literatura

- Kalousek, F. 1955: Archeologické výzkumy v Boršicích u Buchlovic v roce 1954. *Nové archeologické výzkumy v kraji gottwaldovském v roce 1954*, 35–38. Gottwaldov.
- Klíma, B. 1965a: Výzkum na paleolitické stanici v Boršicích v r. 1964. *Archeologické rozhledy* 17, 469–482.
- Klíma, B. 1965b: *Boršice*. Nálezová zpráva AÚ AV ČR v Brně, č. j. 411/65.
- Přichystal, A. 1994: Zdroje kamenných surovin. In: J. Svoboda a kol. *Paleolit Moravy a Slezska*. Dolnověstonické studie 1, 42–49. Brno: AÚ AV ČR.
- Svoboda, J. 1999: Boršice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 40, 147.
- Škrdla, P. 2005: *The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River*. Dolnověstonické studie 13. Brno: AÚ AV ČR.
- Škrdla, P., Nývltová Fišáková, M., Nývlt, D. 2006a: Boršice u Buchlovic (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 47, 79–81.
- Škrdla, P., Nývltová Fišáková, M., Nývlt, D. 2006b: Sídlní cluster Jarošov II. Výsledky výzkumu v roce 2005. *Archeologické rozhledy* 58, 207–236.
- Škrdla, P., Přichystal, A. 2003: Boršice u Buchlovic (okr. Uh. Hradiště). *Přehled výzkumů* 44, 177–187.

Resumé

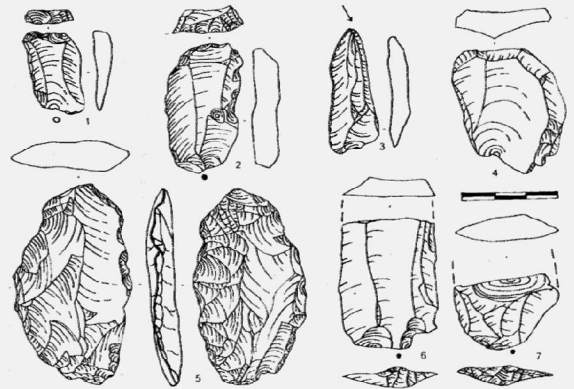
Excavation of test pits in 2005 (Škrdla - Nývltová Fišáková - Nývlt 2006a) was followed by further excavations in 2006. An area of 7.5 m² was excavated using precise methodology. Artifacts were recorded in 3D (laser theodolite) and all of the excavated material was wet-sieved. The excavation yielded a large amount of archaeological and osteological material. A significant find amongst the archaeological material is a collection of microlithic tools. The osteological material excavated in 2006 added to the faunal spectrum from a previous excavation by Klíma (1964a,b). An unusual aspect of the skeletal element frequencies is the dominance of mandibles and skulls of fur animals (bear, polar fox, hare, wolverine, wolf, and reindeer). The higher proportion of wolverine remains is also noteworthy. A detailed microstratigraphic analysis also revealed two separate cultural

horizons within the colluvial geliflucted silty sediments. Only two radiocarbon dates (24 460 ± 130 – 120 ¹⁴C a BP and 25 040 ± 300 ¹⁴C a BP respectively) are known from the Boršice-Chrástka site so far. It is very likely that both of them correspond to the upper cultural layer. We sent further samples for AMS radiocarbon dating analysis. If the results confirm a time lag between the two identified horizons, we will be more confident that they represent two separate occupational events and it will then be possible to use the larger collections from both horizons for comparative analyses. The excavation is planned to continue in 2007.

BRNO (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město) „Čtvrtě“. Bohunicien. Sídliště. Povrchový sběr.

Jedná se o velmi bohatou povrchovou lokalitu s nálezy z počátku mladého paleolitu. Artefakty zde byly nalézány v několika koncentracích (Oliva 1985). S lokalitou v poloze Čtvrtě bývají často spojovány blízké lokality v polohách Lepinky (Líšeň II), Kryčmusy (Líšeň VII) a Hrubé podsedky (Líšeň VIII). Stanice v poloze Čtvrtě, asi jeden kilometr jihovýchodně od Líšně, se nachází na temeni stejnojmenného kopce (331 m), jižním směrem od vrcholu. Byla objevena už ve 30. letech 20. století, zřejmě některým z tehdejších amatérských archeologů. Od čtyřicátých let zde prováděli intenzivní sběry bratři Ondráčkovi z Podolí. Kromě nich zde nacházeli štípanou kamennou industrii také K. Valoch a R. Klíma, později také M. Oliva, J. Svoboda, P. Škrdla a mnoho dalších amatérských zájemců o archeologii. Podle J. Svobody (1985, 21) odtud pochází celkem 27 653 klasifikovaných artefaktů. Jedná se tedy o jednu z největších paleolitických povrchových stanic na Moravě (Svoboda 1987).

V rámci školního dějepisného projektu „Pravěk a Brno“ provedli ve dnech 16.10., 19.10. a 25.10. studenti Gymnázia Integra Brno pod vedením učitelů Ondřeje Hýska a Ondřeje Mlejnka povrchový sběr na této lokalitě. Výsledkem sběru byla nová kolekce čítající 133 kusů štípané industrie. Jeden artefakt byl ale prokazatelně postpaleolitického stáří, protože se jednalo o křesací kámen z raně novověké pistolce. Artefaktů paleolitického stáří bylo tedy 132.

Obr. 6. Líšeň-Čtvrtě. Vybrané artefakty.
Líšeň-Čtvrtě. Selected artifacts.